

Upravništvo: Ljubljana, Knaflejeva 5
— Telefon št. 3122, 3123, 3124,
3125, 3126.

Inseratni oddelek: Ljubljana, Knaflejeva
ulica 5. — Telefon 31-25, 31-26

Podružnica Novo mesto: Ljubljanska
cesta št. 42.

ZKLJUČNO ZASTOPSTVO za oglase
iz Kr. Italije in inozemstva ima

l'Unione Pubblicità Italiana S.A.,
Milano

JUTRO

PONEDELJSKA IZDAJA

Uredništvo:
Ljubljana, Knaflejeva ul. 5. Telefon
št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126
Ponedeljska izdaja »Jutra« izhaja
vsak ponedeljek zjutraj. — Na-
roča se posebej in velja mesečno
L 2.50. — Za inozemstvo L 4.—
Rokopis se ne vračajo. — Oglasi po
tarifu.

CONCESSIONARIA ESCLUSIVA
per la pubblicità di provenienza
italiana ed estera:
Unione Pubblicità Italiana S. A.,
Milano

Brezobzirno sovjetsko pustošenje

Zaradi neuspele obrambe uničuje sovjetska vojska na umiku zapuščena mesta — Pod vplivom Wavella snuje Stalin nove obrambne črte

Berlin, 20. jul. u. Ze nekaj dni so ruska vojna poročila redkobesedna. Poslednji komunikaciji beležijo enostavno, da se razvijajo na odsekih pri Pskovu in Smolensku izredno hude borbe in da so izgube na obeh straneh zelo velike. Tudi Lozovski, ki daje vsak dan novinarjem pojasnila o vojaškem položaju, je postal precej molčeč. Nevtiralni opazovalci sodijo spričo tega, da se položaj nikakor ne razvija ugodno. Morda pa imajo nekoliko prav tudi zainteresirani optimisti, ki pravijo, da je rezerviranost vrhovnega poveljstva sovjetskih sil utemeljena iz taktičnih razlogov, kakor je bila svoj čas rezerviranost nemškega vrhovnega poveljstva, treba pa bi bilo obrazložiti, kako je v skladu s sovjetsko molčečnostjo zgornost na nemški, finski, madžarski in rumunski strani. Izredna poročila protisovjetskih vojsk se ne omejujejo več na obče obelžbe o uspešnem napredovanju operacij, marveč govorijo konkretno o doseženih zmagah.

Vsekakor se zaključuje po mnenju tukajšnjih krogov nova etapa v vojni z Rusijo, ni pa izključeno, da je Stalin odredil svojim maršalom, naj nemške in zavzeznike sile zadržujejo čim bolj, da bi se ustvarila strateška praznina v njihovem zaledju, med fronto in novo obrambno črto, ki naj bi nastala morda na Dvini na severu in vzdolž Dunava na jugu. Na novi črti naj bi se zbrale ruske rezerve, pred njo pa naj bi se vse razdeljale in pokončalo, organizirali četniški oddelki na čim širši osnovi, ruske čete pa naj bi se v čim boljšem redu umaknile skozi to področje. Končno naj bi se glavna mesta, med njimi tudi Moskva, branila do skrajnosti.

Ta načrt je baje Stalinu predložila angleška vojna misija, ki se mudi skoraj že od pričetka sovražnosti v sovjetskem glavnem stanu. Načrt naj bi bil sestavljen general Wavell, ki se je mudil, kakor kažejo dokaj verodostojne vesti, pretekli teden, v Moskvi. Po Wavellovih zamislih naj bi se fronta v nekaj tednih prestavila na Volgo, v skrajnem primeru pa tudi na azijske meje. Važno je pri tej stvari le to, da se ne prebije blokada in da si Nemci ne odprejo poti čez Ural in mimo Kaspiskega jezera. Seveda je to važno za Veliko Britanijo, ki se zaveda, da bi propast Sovjetske zveze pomenila nadaljnjo etapo na poti do njene lastne propasti.

Medtem se zvečuje nekatere podrobnosti o borbi za Vitebsk, ki je trajala tri dni. Preden so se sovjetske čete umaknile iz tega strateško važnega središča, iz katerega je ubežalo le nekaj sto prebivalcev, so razstrelile vsa glavna poslopja. Ostalo je porušilo rusko topništvo. Ko so nemške kolone prodirle v mesto, je o njem pričalo le še morje plamenov. Anglosaški iluzionisti menijo, da bo prav to strašno uničevalno delo sovjetskih čet lahko nekako pomirilo javno mnenje v Veliki Britaniji in Zedinjenih državah. Ta taktika, beleži triumfalno »Times«, je postala usodna za Napoleona, sedaj pa se zopet v polni meri izvaja in njen rezultat je na dan.

Isti londonski list tudi beleži z očitnim zadovoljstvom, kako so v vseh industrijskih središčih v Rusiji ustanovili tako zvezne delavske straže, ki imajo podobno nalogo, kakor nekoč »dinamiteros« v Spaniji. Skrbeti naj bi že sedaj za to, da bo v mestih vse porušeno in razdejano, še preden se bodo morale sovjetske čete umakniti iz nje.

Berlin, 20. jul. u. Nemci in Finci se nezadržno bližajo Leningradu. Od dne do dne pričakujejo tukajšnji krogi, da bo mesto zavzeto. S strateškega vidika zavojevanje Leningrada ne bo velikega pomena, ker mesto ne predstavlja nit važnega železniškega niti cestnega križišča in v njem ni velikih tovarnih vojne industrije. Tem večji pomen njegovega padca pa bo na političnem področju, saj je v Leningradu l. 1917. prišlo do prvih revolucionarnih dogodkov.

Mnogo bolj zanimiv je razvoj operacij na jugu. Nemške in rumunske čete se očitno izogibajo Odesi in prodirajo proti Jekaterinoslavu in proti Kijevu. Na ta način nameravajo obiti vojaško maršala Budjonija in obkoliti južne predele Ukrajine.

Na srednjem odseku se prodor nadaljuje sedaj brez večjih težav. Smolensk je do zadnje stavbe v razvalinah. Nemške sile skušajo napredovati s čim večjo naglico, da bi sovjetske stratege pred Moskvijo postavile pred novo usodno odločitev.

Ob estonski meji

Bern, 20. jul. s. Vesti iz Moskve o vojaških operacijah sedaj prvič priznavajo, da se sovjetske čete umikajo na Nevo.

Sovjetska grozodejstva v Litvi

Stockholm, 20. jul. s. Zvedelo se je, da so sovjetske oblasti odredile, preden so se umaknile iz Litve, množestveno streljanje političnih nasprotnikov. Ustreljenih je bilo 80.000 ljudi. Skoraj vsaka družina v Litvi ima svojo žrtev. Nadaljnjih 150.000 ljudi so nameravali odvzeti proti vzhodu, nemški oddelki pa so prodirali tako naglo v Litvo, da so preprečili to namero.

Potopljene ruski ladji

Berlin, 20. jul. s. Nemška letala so na Severnem morju potopila dve ruski tovarni ladji s skupno 5000 tonami.

Napad na sovjetske torpedovke v Rigi

Berlin, 20. jul. s. Predvčerajšnjim so nemški bombniki napadli v zalivu Rige sovjetske torpedovke in so hudo poškodovali 8 torpedovk.

Velik spopad letal s sovjetskimi tanki

Stockholm, 20. jul. s. Zvedelo se je, da se je v bližini Olite razvila huda borba med nemškimi strmoglavci in okrog 1000 ruskimi tanki. Strmoglavci so uničili 800 sovražnih oklopnih vozov.

Bombardiranje železnice Leningrad-Moskva

Berlin, 20. jul. s. DNB poroča, da so nemška bojna letala napadla in hudo bombardirala železniško progo Leningrad-Moskva. Na več točkah je bil promet popolnoma prekinjen. Večje število vlakov je bilo zadetih in razdejanih. Tudi vzhodno od Smolenska je bila železniška proga proti Moskvi bombardirana. Na njej se je vnelo pet vlakov. Večje število nadaljnjih vlakov je skočilo s tira. V 17 primerih se je to zgodilo na progi Novgorod-Volinsk-Korosten.

Vitebsk požgan

Berlin, 20. jul. s. Po poročilu dopisnika neke propagandne stotnije o silnih bitkah, ki so se razvile na področju Vitebska, se doznavajo, da so boljševiki takoj potem, ko so bili prisiljeni zapustiti to važno strateško postojanko, obstreljevali zapadne dele mesta. Kmalu nato je bilo vse mesto v plamenih. Več tisoč prebivalcev, ki so jim boljševiki preprečili beg, je izgubilo življenje.

Opustošenje v Smolensku

Berlin, 20. jul. s. Položaj v Smolensku, ki so ga 16. julija zavzele nemške čete, popisuje DNB takole:

Smolensk kaže vse značilnosti od boljševikov porušenega mesta. Še danes se dvigajo ogromni stebri dima nad pogorišči hiš, ki so jih boljševiške čete zažgale pred begom, ne da bi jim bilo mar za prebivalstvo. Iz mestnih ječ se je dvigal kužni zduh. Tu so bile na delu strašne patrle GPU, katerih nadaljnje morilsko delo je preprečilo zmaga nemškega orožja. Izvlekli so iz ječ sto in sto strašno razmrčenih trupel, ki so bila žrtve boljševiškega sadizma. Skozi ulice je šla med dvema vrstama tankov in napol uničenih topov nepregledna vrsta sovjetskih ujetnikov, ki so bili poslani v koncentracijsko taborišče. Civilno prebivalstvo, ki se je umaknilo pred terorjem sovjetske policije v hiše, prihaja polagoma na ulice in se svobodno kreta po mestu. Na vseh križiščih so postavljeni napisi v nemškem jeziku, ki kažejo pot dolгим nemškim četam proti vzhodu.

Sovjetska zavrznost

Berlin, 20. jul. s. O bitki, ki se je razvila na področju okrog Smolenska, objavlja »12-Uhr Blatt« nekaj podrobnosti. Tako opisuje dogodek, ki prica, kako se Rusi nič ne brigajo za določbe mednarodnega prava in se hladne krvi poslužujejo metod, ki jim jih je svetloval Churchill. Motorizirana kolona nemške vojske je prejela nenaodno nalogo, naj se ustavi, ker je bilo opaženo sovjetsko letalo. Strojničarji so se takoj razpostavili okrog svojih strojin. Vojaki so se poskrili ob obeh straneh ceste. Ropot trimotornega letala je prihajal zmerom bližje, preden pa je protiletalska obramba pričela streljati, se je poveljnik hotel preprčati, ali je bližajče se letalo v resnici rusko. Letalo je letelo izredno nizko, kar doslej pri sovjetskih letalih ni bilo običajno. Ko je bilo le še 60 m visoko od tal, so se znaki na njegovih krilih jasno opazili. Videti je bilo, da letalo ni bilo rusko. Zato so strojničarji zapustili strojnice in kolona se je pripravila, da nadaljuje pot. Nenaodno pa so z letala, ki je bilo tedaj kakih 100 m visoko, spustili vrsto bomb na kolono. Letalo je takoj nato odbrzelo in se pričelo naglo dvigati.

Bombardiranje Moskve

Stockholm, 20. jul. u. Ruski radio je objavil, da je bila Moskva hudo bombardirana in da so v mestu, posebno pa v Kremlju Nemci povzročili veliko razdejanje. Včeraj okrog 4. zjutraj so ruske radijske postaje, razen one v Leningradu, umolknile.

Stockholm, 20. julija u. List »Allehand« poroča, da je leningrajski radio objavil, da je bila Moskva v petek opoldne močno bombardirana. Radijska postaja v Moskvi se ne oglašja več zaradi bombardiranja in zaradi ponavljajočih se letalskih alarmov. Radio Kominterneta poroča, da je moskovska postaja utihnila v zvezi z zaščito glavnega sovjetskega mesta pred letalskimi napadi. Ruski radio tudi javlja, da je bil pri bombardiranju Moskve hudo poškodovan Kremenl.

Selitev sovjetske vlade iz Moskve

Bukarešta, 20. jul. s. »Ordinea« objavlja vest iz Ankare, po kateri potrjujejo iz Moskve, da se je pretežni del vladnih uradov

že odselil iz Moskve. V Moskvi so ostali le še tako zvani politični vladni uradi. Diplomatska zastopstva, ki so akreditirana v Kremlju, se z vso naglico pripravljajo za odhod. V ameriškem in angleškem veleposlanstvu že dva dni mrzlično zažigajo dokumente in arhive. Tisoči in tisoči beguncev prihajajo v Moskvo od zapada. Zaradi njih je nastalo v Moskvi veliko pomanjkanje živeža.

Stalin

komisar za vojsko

Stockholm, 20. jul. d. Moskovski radio je snoči objavil uradno poročilo, da je Stalin sam prevzel posle komisarja za vojsko. Dosedanji komisar Timošenko je bil imenovan za podkomisarja za vojsko.

Prodiranje v Ukrajini

Budimpešta, 20. jul. s. Zvedelo se je, da prodirajo madžarske in nemške čete na ukrajinsko ozemlje brez velikih težav. Izvidniške čete so intenzivno na delu in so se ponekod spopadle z zaščitnimi oddelki umikajoče se sovražne vojske.

Na besarabskem bojišču

Rim, 20. jul. s. S fronte v Besarabiji poroča posebni dopisnik agencije Stefani: Posebno svečano je bila včeraj proslavljena osvoboditev Kišinjova v kraju, kjer se mudi generalni štab za nemško-rumunsko fronto. Cerkvene slovesnosti so se udeležili vsi rumunski in nemški oficirji generalnega štaba in vojaški atašeji Italije, Nemčije in Japonske. Na trgu pred pravoslavno cerkvijo, kjer je bila služba božja, so bile razpostavljene letalske bombe, ki so jih sovjetski letalci odvrgli, pa niso eksplodirale. Sovjetski letalci so vrgli številne bombe na katedralo, vendar je cerkev na čudežen način, kakor pravi ljudstvo, ostala nepoškodovana. Zvezne patrle med Kišinjovom in poveljništvu edinic poročajo, da je Kišinjov ogromna peč, v kateri vse žari. Vse v mestu je postalo žrtev plamenov. Vsaka zgradba je bakla, ki gori, dokler ne pogori vse, kar je gorljivega. Ogenj divja že tri dni in rumunskim četam se ni posrečilo pogasiti požara, ki vse uničuje. Od Kišinjova, ki so ga turisti imenovali »geometrično« mesto, so ostale samo ruševine in temelji. Prve rumunske čete, ki so dne 16. julija prišle v mesto, so se morale boriti predvsem z ognjem in dimom, ki je zakrival vse mesto. Skušali so rešiti vsaj hiše na periferiji, toda bilo je vse zaman. Ono prebivalstvo, ki se je rešilo pred boljševiški masami, in pred deportacijo, je pripovedovalo, da so sovjetske čete položile v vsako hišo gorljive snovi in jih zažgale, preden so se morale zaradi pritiska rumunskih in nemških čet umakniti iz mesta. Boljševiki niso hoteli prepustiti ničesar od tega, kar je bilo prej mesto Kišinjov, prepustili pa so neizpodbitna znamenja maščevanja.

Boji v zraku

Berlin, 20. jul. s. Polslužbena agencija poroča, da se je nemška lovska eskadrilja pod vodstvom majorja Trautlosta, ki je od 30. junija dalje dosegla že velike uspehe in v tem času sestrelila 65 sovjetskih letal, prav posebno odlikovala v letalskem spopadu nad mostiščem na Dvini, ki so si ga Nemci izvojevali 18. julija. Tedaj je dosegla svojo 500. letalsko zmago na vzhodni fronti. Od pričetka vojne dalje je eskadrilja sestrelila že nad 800 sovražnih letal.

Nove italijanske čete na poti na vzhod

Rim, 20. jul. s. Včeraj so zapustili nadaljnji oddelki vojske Rim in krenili na vzhodno fronto. Zastopniki vojaških, civilnih in političnih oblasti so pozdravili odhajajoče vojake in množice fašistov ter civilnega prebivalstva, ki so se zbrale na trgu pred postajo, so jim priredili navdušene ovacije. Podtajnik Nacionalne Fašistične Stranke Dr. Mezzasoma je v imenu Tajnika Ekske. Serene izrazil odhajajočim vojakom in njihovemu poveljniku vse najlepše želje Črnih strajc.

Eksplozija municijskega vlaka na švedskem

Stockholm, 20. jul. u. Včeraj zjutraj je nastala na postaji Kribu iz nepojasnjenih vzrokov eksplozija v municijskem vlaku. Posledice so bile strašne. Prav tisti trenutek je prispel na postajo brz vlak, ki je brzel proti Stockholm. Oba vlaka sta bila popolnoma razdejana. Razdejano je bilo tudi postajniško poslopje. V vsem kraju ni ostalo celo niti eno steklo. Prvim eksplozijam so naglo sledile druge, dokler ni eksplodiral poslednji vagon z municijo. Ze po prvi eksploziji je železniško oseboje z vso naglico zapustilo vlak in se deloma rešilo. Posamezne granate je poglno tudi po štiri kilometre daleč od postaje. Na vso srečo ni bilo človeških žrtev in je vsem, tudi potnikom brzega vlaka uspelo rešiti se. 24 ljudi je bilo ranjenih, trije izmed njih hudo.

Obnovite naročnino!

Un incrociatore inglese silurato

Un cacciatorpediniere e due sottomarini affondati — Intensa attività aerea

Il Quartier Generale delle Forze Armate comunica in data di 20 luglio il seguente bollettino di guerra n. 410:
Durante le ultime due notti sono state bombardate nuovamente le basi aeree di Malta.

Nell'Africa settentrionale attività di artiglierie sul fronte di Tobruk. L'aviazione dell'Asse ha continuato a bombardare baraccamenti nemici ed opere fortificate della piazza. Presso Marsa Matruh due nostri velivoli hanno attaccato e colpito con siluro un incrociatore inglese da 10 mila tonnellate.

Il nemico ha compiuto incursioni aeree su Bengasi e su Tripoli. A Tripoli la nostra

caccia ha abbattuto in fiamme un Blenheim.

Nell'Africa Orientale velivoli britannici hanno bombardato Gondar.

Un nostro sommergibile operante nell'Atlantico non è rientrato. Nel Mediterraneo un nostro sommergibile al comando del tenente di vascello Zanni ha silurato ed affondato un cacciatorpediniere britannico; altra unità dello stesso tipo al comando del tenente di vascello Migliorini ha affondato un sommergibile nemico. Un secondo sommergibile inglese è stato affondato da nostre torpediniere comandate rispettivamente dai tenenti di vascello Gammalieri e Martinoli.

Angleška križarka torpedirana

En rušilec in dve podmornici potopljeni — Silovito letalsko delovanje

Glavni Stan italijanskih Oboroženih Sil je objavil 20. t. m. naslednje 410. vojno poročilo:

V poslednjih dveh nočeh so bila letališča na Malti znova bombardirana.

V severni Afriki delovanje topništva na odseku pri Tobruku. Letalske sile Osi so se nadalje bombardirale sovražne barake in utrjene postojanke trdnjave. Pri Marsa Matruhu sta dve naši letali napadli in s torpedom zadeli 10.000 tonsko angleško križarko.

Sovražna letala so napadla Bengazi in Tripolis. V Tripolisu so naša lovska letala

sestrelila en »Blenheim«, ki se je vnel.

V vzhodni Afriki so angleška letala bombardirala Gondar.

Neka naša podmornica, ki je operirala na Atlantiku, se ni vrnila.

Na Sredozemskem morju je naša podmornica pod poveljstvom mornarskega poročnika Zannia torpedirala in potopila angleški rušilec. Druga edinica istega tipa pod poveljstvom mornarskega poročnika Migliorinja je potopila sovražno podmornico. Nadaljnja angleška podmornica je bila potopljena od naših torpedovk, ki jima poveljujeja mornarska poročnika Gammalieri in Martinoli.

Uspešno odbiti izpadi angleških čet v obleganem Tobruku

Rim, 20. jul. s. V noči na 18. julij so Angličani v odseku pri Tobruku sprožili močan napad proti italijanskim utrjenim postojankam. Pri napadu so sodelovali oddelki pehote, ki je nastopila po intenzivni topniški pripravi in pod zaščito oklopnih vozov, italijanski vojaki pa so dobro vzdržali sunek in so napad sovražnika gladko odbili. Sovražnik je bil prisiljen umakniti se na svoje izhodniške postojanke. Imel je znatne izgube in veliko škodo.

V isti noči je sovražna patrila na drugi strani tobruškega odseka skušala približati se italijanskim postojanki. Bila je takoj izsledena in pograna v beg. Rešila se je le s težavo in zaradi teme. Italijanske in nemške sile trdno drže svoje postojanke in ne dopuste, da bi se obroč okrog Angličev v Tobruku kjer koli prebil.

Napačen je spričo tega komunike, ki je bil včeraj objavljen v Kairu, da so na tobruškem odseku angleške patrle napadle dve italijanski utrdbi in prodrle tri in pol

milje daleč med italijanske in nemške postojanke ter da so italijanskim in nemškim četam prizadele hude izgube. Nasprotno, Angležem ni uspelo odvzeti siloviti napadit najmanjši pedi ozemlj., ... pa so prav te sile v spopadih s sovražnimi patrli ali z večjimi oddelki vedno dosegle popolne uspehe. Poskusi sovražnika, da bi priklril ali potvoril resnico, so smešni; in brez pomena. Dejansko pričajo le o hudih angleških skrbeh, kajti položaj v Tobruku obkoljenih čet postaja zmerom resnejši.

V noči na soboto je več skupin italijanskih bombnikov napadlo letališča v La Veneziji in Mikabi na otoku Malti. Bombe srednjega in manjšega kalibra so treščile med letališke objekte in hangarje, v katerih je bilo precej letal. Zadete so bile tudi druge letališke naprave. Izbruhnile je več požarov. Italijanska letala so dosegla popoln uspeh kljub izredno hudi protiletalski obrambi. Vsa letala so se vrnila na svoja oporišča.

Nemško vojno poročilo

Zasledovanje sovražnika na vzhodnem bregu Dnjestra

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 20. jul. Nemško vrhovno vojno poveljništvo je objavilo danes naslednje poročilo:

Iz Besarabije prodirajoče nemško-rumunske sile so po zlomu sovražnega odpora na vzhodnem bregu Dnjestra prešle v zasledovanje.

Na področju pri Smolensku potekajo operacije nadalje po načrtu.

Na finski fronti so bili doseženi nadaljnji uspehi. Na mnogostevnih mesnih vzhodne fronte so se ponesrečili obupni poskusi izpadov obkoljenih sovjetskih čet. Sovražnik je utrpel pri tem zopet hude krvave izgube.

Letalski boji

na zapadu

Berlin, 20. jul. s. O nemških letalskih napadih v noči na 19. julij na posamezne kraje v Angliji, beleži nemška polslužbena agencija, da so bila zlasti uspešno bombardirana štiri letališča v osrednji Angliji. Na enem izmed njih so nastali ogromni požari in strašne eksplozije. Smatrajo, da je bilo na njem umikeno večje število angleških bombnikov.

Berlin, 20. jul. s. Kakor poroča DNB, so angleški bombniki, ki jih je spremljalo več lovcov, včeraj opoldne skušali prodrati nad severno Francijo in Belgijo. Nemško protiletalsko topništvo in lovci so jih takoj odločno napadli. Po doslej zbranih podatkih je bilo sestreljenih pet angleških letal, med njimi en bombnik. Na nemški strani ni bilo nobene izgube. Ob nizozemski obali je mornariško topništvo prislilo neko drugo skupino angleških letal, da se je naglo umaknila nazaj proti zapadu. Dve letali sta bil sestreljeni in sta se še v zraku vneli.

Berlin, 20. jul. s. DNB poroča, da je angleško letalstvo izgubilo v 20 urah od pol dneva 17. julija do jutra 18. julija 32 letal. Vsi poizkusi angleških pilotov, da bi preleteli zasedeno in nemško ozemlje, so se izjalovili zaradi nastopa nemških lovcov in protiletalskega topništva. Nekatera angleška letala so treščila na tla, ko so bila še nad angleškim ozemljem. V gornji številki niso upoštevane izgube an-

gleškega letalstva v telcu hudih nočnih napadov, ki so jih izvedli nemški piloti na letališču Midlandsa.

V boju proti Angliji so bombardirala bojna letala v poslednji noči vojaške naprave v srednji in vzhodni Angliji.

Pri poskusu sovražnika, da bi napadel podnevi zasedeno ozemlje ob Rokavskem prelivu in norveški obali, so sestrelila lovska letala in protiletalsko topništvo 7. vojna mornarica 2. stražni čolni pa eno angleško bojno letalo.

Angleška bojna letala so v pretekli noči bombardirala le nekaj krajev v severozapadni Nemčiji, predvsem mesto Hannover, z rušilnimi in zažigalnimi bombami. Nikjer ni bilo utlake vojnogospodarske ali vojaške škode. Nočni lovci so sestrelili eno izmed napadajočih angleških vojnih letal.

Na Portugalskem internirani angleški letalci

Lizbona, 20. jul. s. Neko angleško dvomotorno letalo, ki je bilo na poti iz Londona v Gibraltar, se je ponesrečilo pri rtu Santa Marija. Letalo se je poškodovalo, nekaj članov posadke pa je bilo ranjenih. Vsi letalci so bili internirani.

Vojna na morju

Lizbona, 20. jul. d. Kakor poročajo tukajšnji listi, se je na Sao Vicente izkrcalo troje mornarjev preživele posadke britanskega trgovskega parnika »Auditor«, ki je bil 4. julija torpediran in potopljen od neke nemške podmornice. »Auditor« je bil transportni parnik s 5000 tonami in je imel poleg posadke na krovu tudi še mnogo potnikov. Po zbranih podatkih je bilo doslej vsega skupaj rešenih 72 ljudi.

Pogreb ponesrečenega letalskega podpolkovnika

Rim, 20. jul. s. Dopoldne je bil z velikimi svečanostmi pokopan podpolkovnik Arturo Ferrari, ki se je predvčerajšnjim zjutraj pri preizkuševanju novega letala smrtno ponesrečil. Njegovo truplo so v svečanem sprevodu, ki se ga je udeležilo izredno mnogo zastopnikov vseh oblasti ter ogromna množica ljudi, prepeljali iz vojaške bolnice v Celijo na vojaško pokopališče.

Bolgarski obisk v Rimu

Odhod ministrskega predsednika Filova in zunanjega ministra Popova iz Sofije

Sofija, 20. jul. a. Predsednik vlade Filov in zunanji minister Popov sta v spremstvu italijanskega poslanika Magistrata včeraj ob 10.30 s posebnim vlakom odpotovala v Rim. Z njima je odpotovalo tudi več višjih funkcionarjev ministrskega predsedništva in zunanjega ministrstva. Med njimi so ravnatelj političnih poslov zunanjega ministrstva Altinov, poslanski svetnik Milev, načelnik tiskovnega urada Dančev, tajnik predsednika vlade Gančev in poslanski tajnik Uvaljev.

Na postaji v Sofiji se je zbrala velika množica ljudi, ki je pozdravila odhajajoče državnike in dolgo vzklikala Italiji in Duceju. Na postaji so Filova in Popova pozdravili tudi zastopnik dvora, vsi ostali ministri, predsednik sobranja, mnogi poslanci, guverner južne Makedonije in mnogi funkcionarji posameznih ministrstev, kakor tudi osebe italijanskega poslanstva in člani italijanske komisije v Sofiji. K odhodu bolgarskih državnikov so prišli tudi diplomatski zastopniki prijateljskih držav, med katerim je bil tudi papežev nuncij.

Vsi listi so objavili na prvih straneh vest o službenem obisku ministrskega predsednika Filova in zunanjega ministra

Popova v Rimu. Obenem so objavili veliki sliki Kralja in Cesarja ter Duceja.

Sofija, 20. jul. s. O potovanju bolgarskega ministrskega predsednika in zunanjega ministra v Rimu objavlja »Dnes« uvodnik, v katerem pravi, da se morajo vsi narodi, ki si žele novega reda v Evropi, združiti v svojih naporih, da preprečijo Evropo na drugo obalo, kjer je rešitev za njo. Italija in Bolgarija, čeprav slednja ni v vojni, sta združeni na tej poti. Ne glede na tradicionalno italijansko-bolgarsko prijateljstvo sta pa prav v teh časih še posebej politično vezani. Obisk bolgarskih državnikov v Rimu glede na to ne bo le potrdil prijateljstva bolgarskega naroda do italijanskega, marveč bo pomenil pričetek nove etape sodelovanja obeh držav, ki sta si postali sosedi.

Rim, 20. jul. u. Bolgarski ministrski predsednik Filov in zunanji minister Popov bosta prispela v Rim na kolodvor Ostensia jutri ob 9.15, kjer ju bodo sprejeli v Rimu se nahajajoči ministri, zastopniki senata, Zbornica fašijev in korporacij in drugi hierarhi Stranke. Popoldne bo gosta sprejel Kralj in Cesar. Popoldne se bosta v Panteonu poklonila grobu Neznanega junaka in žrtvniku padlih fašistov. Nato se bodo prišli prvi politični razgovori. Filov in Popov bosta odpotovala iz Rima v sredo.

dirige te operazioni dell'estinzione dell'incendio.

Quando l'incendio è estinto, si lascia sul luogo dell'incendio un numero necessario di persone che stiano attente, durante un giorno o due, occorrendo anche di più, a che l'incendio non scoppi di nuovo.

§ 45. Se l'incendio si fosse esteso talmente, che bi zapazili del comune in cui esso è scoppiato, non fossero in grado d'estinguerglo essi stessi, tutti i comuni vicini devono accorrere in loro aiuto.

All'ingiuunzione dell'autorità amministrativa generali di 1º grado, le autorità militari devono mettere a disposizione un numero necessario di soldati, perché estinguano l'incendio e mantengano l'ordine.

Se l'estinzione dell'incendio durasse più giorni, gli operai che prestano opera d'estinzione, devono essere cambiati finché l'incendio non è spento, tutti devono rimanere sul luogo dell'incendio.

Il servizio della sorveglianza e dell'estinzione deve essere organizzato in modo che il controllo dei campi sia continuo e quello dei boschi nei limiti del possibile e in modo che allo scoppiar dell'incendio si possa organizzare immediatamente l'estinzione.

Il servizio che viene organizzato a sensi della presente circolare, dev'essere considerato come prestazione d'opera obbligatoria (§ 109 della legge sui comuni, § 14 della legge sulla denominazione e divisione dell'ex Regno Jugoslavo in unità amministrative), e non da diritto a compenso. Gli organi di polizia collaboreranno all'azione con ogni mezzo a loro disposizione.

C. Sanzioni penali.

In caso di mancata comunicazione o di mancata collaborazione all'azione d'estinzione degli incendi forestali, il § 164 della legge forestale contiene le disposizioni seguenti:

Con l'ammenda fino a 500.— dinari o con l'arresto fino a 10 giorni, si punisce: 1) chiunque faccia fuoco nel bosco o in una distanza di 50 m dal limite d'esso, senza autorizzazione del competente organo forestale, bruci tronchi o ceppi, costruisca carbonaie o fornai di calce, ecc.

2) chiunque faccia fuoco nel bosco fuori del luogo stabilito;

3) chiunque trovi nel bosco un fuoco abbandonato, e non lo spenga o non avverta i primi abitanti che incontra, oppure non comunichi ciò all'autorità competente o al proprietario del bosco;

4) chiunque lasci nel bosco un fuoco non spento;

5) chiunque, chiamato a prestar opera d'estinzione non risponda alla chiamata, né giustifichi la propria assenza, oppure non vada a prestare opera d'estinzione o non si sottometta agli ordini di quell'organo che dirige le operazioni d'estinzione.

Sanzioni penali riguardanti la protezione dei campi coltivati a grano, saranno emesse se seguito se sarà necessario e in quanto non siano già contenute nelle sanzioni penali generali.

Dell'esecuzione della protezione dei prodotti agricoli (grano) a sensi di questa circolare, sono responsabili in primo luogo i podestà dei comuni, i quali devono riferire ai Commissari distrettuali su quanto è stato fatto, entro 8 giorni; i Commissari distrettuali a loro volta, riferiranno all'Alto Commissario al più presto. Della protezione forestale sono responsabili in primo luogo i Commissari distrettuali insieme ai loro addetti forestali. Questi ultimi devono organizzare sul luogo il necessario servizio, ev. previa conferenza a cui s'ano chiamati 2 o 3 proprietari di boschi per ogni villaggio il personale delle guardie forestali, giurato o nominato, delegati delle centurie dei pompieri ed i rappresentanti dei comuni.

I Commissari distrettuali riferiranno sull'organizzazione del servizio di protezione forestale, a sensi della presente circolare, entro 14 giorni.

Questa circolare viene inviata a tutti gli uffici dipendenti ed a tutte le istituzioni interessate, unitamente alle direttive tecniche sull'esecuzione delle disposizioni di protezione.

L'Alto Commissario Emilio Grazioli

ra, 2 do 3 zemljišni posestniki iz vsake vasi, dva zastopnika dotične gasilske čete in zastopniki morda v občinskem okolišju obstoječih podružnic (društev) Kmetijske družbe.

Pri ureditvi zadevne službe je treba paziti na to, da se gasilske čete ne bodo preveč odtevale svojim splošnim dolžnostim, da pa bo sicer služba organizirana v vseh področjih. Sem spada med drugim priprava potrebnega orožja (lopate, krampi), ki naj ga prispevajo podružnice Kmetijske družbe, gasilske čete, občine in interesi; vnaprej mora biti določen in popisani krog oseb, zavezanik k službi, in vrstni red, po katerem bodo službo opravljale.

Kar se tiče organizacije javljenja in gašenja gozdnih požarov, je ta služba določena v §§ 42, 45 in 47 zakona o gozdih z dne 21. decembra 1929, Uradni list št. 162-35 iz l. 1930. Te določbe se glasijo:

§ 42. Kdor zapazi v gozdu ali ob gozdnem robu v razdalji 50 m nepogasen in zapuščen ogenj, ga mora pogasiti.

Mimogredoči, ki bi zapazili spotoma, da gozd gori, morajo kolikor je mogoče, pogasiti požar sami; če to ni mogoče, morajo o njem takoj obvestiti medpotne prebivalce, ti pa najbližje vaške ali občinske organe ali najbližje šumarsko osebo, najbližje civilno ali vojaško oblastvo ali posestnika gozda.

§ 43. Sumarsko osebo, občinski ali vaški starešine, orožniške postaje ali lastnik gozda morajo pozvati, čim so zvedeli za gozdni požar ali so ga zapazili, vse prebivalce iz najbližjih krajev, sposobne za gašenje požara, naj pridejo gasiti.

Vsi prebivalci, sposobni za gašenje požara, morajo takoj ustreči njih pozivu, odhiteti s potrebnim gasilnim orodjem na kraj požara in tam storiti vse, česar je treba, da se požar čimprej pogasi.

Podjetniki, ki delajo v gozdu, morajo dati na razpolago svoje delavce.

Sumarsko osebo, občinski in vaški starešine, orožniško osebo morajo z omenjenimi ljudmi takoj oditi na kraj požara.

Gasilna dela vodi najvišji izmed sumarskega osebja, ki se najde tamkaj; če pa ne bi bilo nikogar izmed sumarskega osebja, vodi ta dela občinski ali vaški starešina, v čigar okolišju je nastal požar.

§ 44. Onega, ki je prevzel voditev poslov za gašenje gozdnega požara, morajo vsi brez izjeme slušati in izvrševati njegove odredbe.

Ostali občinski in vaški starešine in šumarsko ali orožniško osebo morajo vzdrževati red in paziti, da se izvrši vse, kar odredi oni, ki vodi gašenje požara.

Ko je požar pogasjen, se pusti na pogorišče potrebno število ljudi, ki pazijo eden ali dva dni, po potrebi pa tudi dlje, da ne nastane požar iznova.

§ 45. Če se je požar toliko razplamtel, da ga prebivalci občine, v katere okolišju je, ne morejo pogasiti sami, jim morajo priti pomagati tudi ostale sosednje občine.

Na poziv občega upravnega oblastva prve stopnje morajo dati vojaška oblastva

na razpolago potrebno število vojakov, da gase požar in vzdržujejo red.

Če traja gašenje požara več dni, se morajo delavci, ki gase požar, po možnosti izmenjavati. Ostati morajo vsi na pogorišču, dokler se požar ne pogasi.

Služba opazovanja in gašenja mora biti tako urejena, da se vrši opazovanje polj neprestano, enako po možnosti opazovanje gozdov, in da se v primeru izbruhov požara more nemudoma izvesti gasilna akcija. Službo, ki se uredi v smislu te okrožnice, se smatraji kot tlako (§ 109. zakona o občinah, § 14. zakona o nazivu in razdelitvi kraljevine na upravna območja) in je torej brezplačna.

Policijski organi sodelujejo pri celi akciji v smislu zanje veljavnih predpisov.

C. Kazenske odredbe.

Glede nejavljenja in glede nesodelovanja pri gašenju gozdnih požarov vsebuje § 164. zakona o gozdih naslednja določila: Z globo do 500 dinarjev ali z zaporom do 10 dni se kaznuje:

1) kdor kuri v gozdu ali v razdalji do 50 m od gozda brez dovolitve pristojnega gozdnega organa, sežiga panje ali klade, kuha oglje, apno itd.;

2) kdor kuri v gozdu izven odredjenega kraja;

3) kdor najde v gozdu zapuščen ogenj, pa ga ne pogasi ali ne obvesti o tem prvih medpotnih prebivalcev, kdor te prijave ne priobči pristojnemu oblastvu ali lastniku gozda;

4) kdor pusti nepogasen ogenj v gozdu; 5) kdor se pokliče, naj pride gasiti požar v gozdu, pa ne pride in izostanka ne opraviči ali neče požara gasiti ali se ne pokorava naredbam onega organa, ki vodi gašenje požara.

Kazenske odredbe v pogledu zaštite žitnih polj pa bodo izdane naknadno, ako bi se to izkazalo za potrebno, in v kolikor že niso obsežene v splošnih kazenskih predpisih.

Za izvedbo zaštite poljedelskih proizvodov (žit) v smislu te okrožnice so odgovorni v prvi vrsti župani občin, ki naj okrajnim komisijam poročajo o izvršenih pripravah v 8 dneh po prejemu te okrožnice, okrajni načelniki pa naj podajo na to čimprej skupno poročilo Visokemu Komisarjatu. Glede zaštite gozdov pa so odgovorni v prvi vrsti okrajni načelniki s svojimi šumarskimi referenti. Ti naj organizirajo nemudoma potrebno službo na terenu, eventualno po predhodnem razgovoru, ki se ga naj udeležijo: 2 do 3 gozdni posestniki iz vsake vasi, zapriženo ozir. postavljeno gozdno-čuvarjsko osebo, zastopniki gasilskih čet in zastopniki občin.

O organizaciji gozdno-zaštitne službe v smislu te okrožnice naj okrajni komisiji poročajo v 14 dneh po prejemu te okrožnice.

Ta okrožnica se dostavi vsem podrejenim uradom in interesiranim ustanovam obenem s tehničnim navodilom o izvajanju zaščitnih ukrepov.

Visoki Komisar Emilio Grazioli

Norme sulla protezione dagli incendi dei prodotti agricoli e forestali

A. Direttive generali.

Per assicurare l'approvvigionamento della popolazione, bisogna proteggere dall'incendio i prodotti agricoli e specialmente i campi, coltivati a grano, nonché i boschi, a motivo del grande loro valore economico. Gli incendi possono essere opera di atti di sabotaggio o degli aerei nemici e ciò con speciali ordigni incendiari (piastri-ne incendiarie ecc.).

Affinché possano venir impediti resp. spenti gli incendi già scoppiati, bisogna distinguere due periodi: il tempo della maturazione del grano e il tempo, quando il grano dopo la raccolta viene conservato nella campagna, prima della trebbiatura; quanto ai boschi si deve tener conto degli alberi che crescono, di quegli abbattuti nonché del legname preparato prima della sua asportazione.

Per impedire lo scoppier dell'incendio, e per estinguere l'incendio scoppiato, sia nei campi, sia nei boschi bisogna organizzare in ogni caso un servizio speciale e cioè:

a) il servizio d'osservazione.

bb) il servizio d'estinzione.

All'osservazione e alla segnalazione di ogni tentativo di appiacciare l'incendio e all'estinzione degli incendi campestri e forestali già scoppiati sono obbligate le seguenti persone:

1. i proprietari e usufruttuari delle colture agricole e forestali;

2. le persone destinate al servizio di guardia (le guardie campestri, forestali e di caccia);

3. gli organi dei comuni i quali sono tenuti a provvedere alla sicurezza pubblica ed alla proprietà secondo la legge dei municipi e la legge dei comuni.

Allo scoppiar dell'incendio forestale l'obbligo della segnalazione è esteso a chiunque non sia in grado di estinguere da solo l'incendio; l'obbligo dell'estinzione però è esteso dagli abitanti del comune in cui è scoppiato l'incendio, in dati casi anche agli abitanti dei comuni vicini.

B. L'organizzazione del servizio di vigilanza e estinzione.

In ogni comune la direzione della organizzazione protettiva deve essere assunta dal sindaco personalmente, il quale sarà coadiuvato di un comitato. In apposita riunione sarà stabilito il modo, come deve essere eseguita la vigilanza del grano in crescita o del grano già mietuto e il modo dell'estinzione degli incendi scoppiati. Alla riunione soprannominata devono partecipare obbligatoriamente almeno 3 membri di comitato comunale, 2 o 3 agricoltori per ogni villaggio, due rappresentanti delle relative centurie dei pompieri, e rappresentanti delle società agricole ev. esistenti sul territorio comunale.

Nell'ordinamento del servizio relativo bisogna porre mente a che le centurie dei pompieri non trascurino troppo i loro doveri generali e che il servizio venga organizzato in tutti i suoi particolari. Di ciò fa parte tra l'altro, la preparazione degli utensili occorrenti (pale, picconi) che devono essere forniti dalle succursali delle società agricole, delle centurie dei pompieri, dai comuni e dagli interessati; inoltre deve essere stabilito e elencato in anticipo il numero delle persone obbligate al servizio e l'ordine nel quale faranno il servizio.

Il merito all'organizzazione della segna-

lazione e dell'estinzione degli incendi forestali, il relativo servizio è regolato dai §§ 42-45 della legge forestale in data 21 dicembre 1929 Boll. Uff. No. 162-35. Queste norme sono del seguente tenore:

§ 42. Chiunque scorge nel bosco o sul limitare di esso, in una distanza di 50 m, un fuoco non spento od abbandonato, deve spingerlo.

I passanti che scorgessero il bosco in fiamme, devono, se possibile, spegnere l'incendio essi stessi, se ciò non è possibile, devono avvertire di ciò immediatamente gli abitanti che incontrano, quest'ultimi però, gli organi comunali o dei paesi più vicini, oppure il personale forestale più vicino, l'autorità civile o militare più vicina o il proprietario del bosco.

§ 43. Il personale forestale, i seniores del comune o del villaggio, i posti di gendarmeria o il proprietario del bosco, non appena saputo dell'incendio, o avendolo scorto, devono ingiungere a tutti gli abitanti dei luoghi più vicini e capaci di prestar opera d'estinzione, di venire a spegnere l'incendio.

Tutti gli abitanti, capaci di prestar opera d'estinzione, devono rispondere immediatamente all'ingiuunzione, recarsi subito sul luogo dell'incendio con i necessari utensili pompiaristici ed ivi compiere tutto il necessario all'estinzione dell'incendio.

I proprietari che lavorano nel bosco, devono mettere a disposizione i propri operai. Il personale forestale, i seniores del comune o del villaggio, il personale di gendarmeria devono recarsi immediatamente sul luogo dell'incendio insieme alla gente menzionata.

Le operazioni d'estinzione vengono dirette dal superiore del personale forestale che si trova sul posto; se però nessuno del personale forestale fosse presente queste operazioni vengono dirette dal seniore del comune o del villaggio nei paraggi del quale è scoppiato l'incendio.

§ 44. Tutti, senza eccezione, devono ubbidire ed eseguire gli ordini di colui che ha assunto la direzione delle operazioni per l'estinzione dell'incendio forestale.

I rimanenti seniores del comune o del villaggio, il personale forestale o di gendarmeria, devono mantenere l'ordine e curare che vengano eseguiti gli ordini di colui che

Navodila za zaščito poljskih in gozdnih pridelkov pred požarom

A. Splošna navodila.

Za zagotovitev prehrane je treba obvarovati poljedelske plodove zlasti žitna polja, zaradi splošne gospodarske vrednosti pa gozdove pred uničenjem po požaru. Požare lahko zanetijo sabotažna dela ali sovražna letala in sicer s posebnimi zažigalnimi napravami (zažigalne ploščice in podobno).

Da se vnaprej preprečijo oziroma uduše že nastali požari, je treba ločiti dvojno obdobje: pri poljih čas, ko žito dozoreva, in čas, ko se shranjuje v kozolcih ali stogih zaradi sušenja, preden se omlati; pri gozdvih pa je vpoštevati drevje v rasti ter že posekani in pripravljani les, preden se izvozi iz gozda.

Da se prepreči nastanek ognja, oziroma da pogasimo že nastali požar na poljih in v gozdvih, je treba vsekakor organizirati posebno službo in sicer: a) opazovalno službo, b) gasilsko službo.

K opazovanju in javljanju, ako bi se poskušal zanetiti ogenj, in k gašenju že nastalih poljskih in gozdnih požarov, so

poklicani: 1) lastniki in uživalci poljedelskih in gozdnih kultur; 2) za njih nadzorovanje določeno osebe (poljski, gozdni in lovski čuvaji); 3) organi občin, ki so že po zakonu o mestnih občinah in po zakon o občinah dolžne skrbeti za javno in imovniško varnost svojih občanov.

Pri gozdnih požarih je dolžnost javljanja raztegnjena na vsakogar, ki ognja ne more sam pogasiti, dolžnost gašenja pa na prebivalstvo občine, v kateri gori, in v danem primeru na prebivalstvo sosednjih občin.

B. Organizacija opazovalne in gasilske službe.

Organizacijo zaščitne službe zlasti glede poljskih pridelkov mora voditi v vsaki občini osebno župan, ki mu je v pomoč poseben odbor.

Kako je vršiti opazovanje glede rastočih ali že požetih žit razne vrste ter gašenje na njih povzročenih požarov, je treba določiti na sestanku, ki ga skličejo župani občin. Tega sestanka se morajo obvezno udeležiti vsaj trije člani občinskega odbo-

SPORT

Hrvatska - Italija 2:1

Teniški dvoboj za zimski pokal v Zagrebu

Letošnji teniški dvoboj med reprezentancami Italije, Nemčije, Madžarske in Hrvatske — ki se igrayo po prejšnjih pozicijah še v enaki obliki kakor za Davisov pokal — veljajo že za končno oceno pri izročitvi tako imenovanega rimskega pokala »Trofeo Roma«, ki ga je podarila italijanska teniška zveza. Od prihodnjega leta dalje bodo v teh tekmah igrali po drugem sistemu, in sicer v 6 igrah, torej štirih singlih in dveh doblih.

Od petka dalje je v tej konkurenci na vrsti medsebojno srečanje med Italijo in Hrvatsko v Zagrebu. Stanje tekmovalja, kolikor je že odigranega po sedaj veljavnem razpisu, je dosedaj takole:

Italija, 3. srečanja, dve zmagi in en poraz, točke 4. Madžarska, 3 srečanja, dve zmagi, en poraz, točke 4. Nemčija 3 srečanja, ena zmag, dva poraza, točki 2. Hrvatska, eno srečanje, brez zmage, en poraz, točk 0.

Kakor se vidi, sta Italija in Madžarska zaenkrat najboljši na končni zmagi, pri čemer pa je vendarle vredno omenbe, da je Hrvatska sedaj na zadnjem mestu najbolj zaradi tega, ker je še z dvema srečanji v zaostanku za ostalimi.

Prvi dan zagrebškega srečanja — 2:1

Sedanji dvoboj za ta pokal med Italijo in Hrvatsko se odigrava na krasnih prostorih ATK na Salati v Zagrebu. V petek je bil prvi dan tega turnirja, v katerem sta bila odigrana prva dva singla ob precejšnjem zanimanju sportnega občinstva, prireditev pa so obiskali tudi oficialni predstavniki obeh držav, med njimi tudi ministra Sušić in Frković.

V prvem srečanju sta nastopila najboljša igralca obeh reprezentanc, in sicer Romanoni za Italijo, Punčec pa za Hrvatsko. Ze po prvih udarcih se je videlo, da sta se oba igralca za nastop dobro pripravila in sta bila v najboljši formi. Pred Punčecem se je razgibal Romanoni, ki je prvo igro gladko odločil v svojo korist. V drugem setu je Punčec reagiral s svojo priznano učinkovitostjo in dobil ta set s 6:0, še preden se je mogel nasprotnik zvesti, s kakšnim elanom se je lotil Punčec naloge. Toda od tretjega seta dalje so se začele moči izravnati. Oba igralca sta zdaj igrala nadvse elegantno, predvsem pa z dolgimi žogami. Videti je bilo nekaj faz velike tehnične igre. Sele proti koncu petega seta se je mogel spet uveljaviti Italijan, kar mu je tudi prineslo končno zmago. V ostalem so Romanonija sprejeli gledalci z velikim navdušenjem, ne samo zaradi njegove odlične igre, temveč tudi zaradi tega, ker se je vedel skrajno lojalno in kavalirsko nasproti vsem še tako dvomljivim sodniškim odločitvam.

V drugi igri sta se srečala Italijan Cucelli in Hrvat Mitić. Oba igralca sta pokazala zelo različno tehniko, vendar se je videlo, da je imel got pri vsem tem še slab dan. Izpodelovali so mu najenostavnejši udarci, medtem ko je bil Mitić nenavadno siguran, čeprav tudi njegova igra ni bila preprečevalna. Vsekakor si je zmago čisto zaslužil.

Podrobni rezultati prvega dneva tega dvoboja so bili naslednji:

Romanoni: Punčec 6:3, 0:6, 6:2, 3:6, 6:1.

Mitić: Cucelli 6:1, 4:6, 6:3, 6:2.

Po prvem dnevu je stanje točk: Italija 1, Hrvatska 1.

Double so dobili Hrvati

Drugi dan turnirja — v soboto popoldne — je bil na vrsti double, ki je prinesel domačim dragoceno in morda celo odločilno točko. Igrišče ni bilo v najboljšem stanju, ker je že dopoldne deževalo in tu in tam tudi med igrami samimi.

V doubleu sta nastopila za Italijo Cucelli in Del Bello, za Hrvatsko pa Punčec in Pallada, ki sta ponovno dokazala, da sta nepremagljiva na svojem terenu. Igra, ki je mnoge razočarala, res ni bila na veliki višini in tudi vse prej kakor elegantna, pri čemer se je opazilo tudi, da oba hrvatska igralca že precej dolgo nista igrala skupaj.

Podrobni izid double je bil naslednji: Punčec-Pallada: Cucelli-Del Bello 6:10, 6:3, 6:2.

Da je bil spored popoldneva izpopolnjen, sta v exhibicijski igri nastopila še Branović in Del Bello, kjer je mladi Branović v lepem stilu postavil Del Bello v ozadje s 6:8, 6:3, 6:3.

V konkurenci za zimski pokal je stanje točk po drugem dnevu naslednje: Hrvatska 2, Italija 1.

Zadnja dva singla sta bila odigrana včeraj in sta se verjetno končala tako kakor ona dva v petek, tako da se kljub Punčecovemu porazu prvega dneva lahko le računa, da je Hrvatska v tem dvoboju spravila zmago.

V Mariboru imajo danes veliko javno sportno prireditev. Moštvo graškega GAK gostuje tamkaj proti nogometni reprezentanci mesta Maribora, razen tega pa prirejajo tudi velik stafetni tek po mestu, ki se ga razen domačinov udeležujejo tudi Celjani in Ptujčani. V okviru prireditve je tudi teniški turnir, v katerem sodelujejo razen Mariborčanov tudi številni odlični igralci iz Gradca.

Objave

Drevi ob 1/9 bo na dvorišču magistratnega poslopja koncert, katerega bo izvajal slavni italijanski čelist Arturo Bonucci. Čelist bo igral dela Sammartinija, Boccherinija, Haydna, Dvořaka, Respighija, Alfana, Guerninija in Casella. Na klavirju bo spremljala umetnica pianistica Maria Luisa Faini. Magistratno dvorišče je spremenjeno v koncertno dvorano in bo tudi krasno razsvetljeno. Na magistratnem dvorišču bo koncert le ob ugodnem vremenu. V primeru slabega vremena pa je koncert prav tako ob 1/9 v veliki filharmonični dvorani. Predprodaja vstopnic v knjigarni Glasbene Matic. (—) Dvomesčni tečaj italijanske jezika za začetnike se prične neprekinjeno ta ponedeljek ob 6. na realki (vhod čez dvorišče). Strokovna moč. Honorar zmeren. Vpisovanje pred začetkom tečaja istotam.

TAKOJ DOBI SLUŽBO

od 25 do 30 let stara gospodinja, ki bi negovala in vzgajala dva mala otroka na deželi. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«.

Užaloščeni sporočamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je gospod

Rudolf Karlinger

strojevodja drž. žel. v pok. danes ob 17. uri, previden s sv. zakramenti, v 79. letu starosti, mirno v Gospodu zaspal.

Na njegovi zadnji poti ga sprejmo v ponedeljek 21. t. m. ob 1/5. uri popoldne v Žal — kapele sv. Jakoba, k Sv. Križu.

Vsem, ki so blagega pokojnika poznali, ga priporočamo v molitve in blag spomin.

Ljubljana, dne 19. julija 1941.

KARLINGERJEVI in PLENICARJEVI

Mestni pogrebni zavod Občina Ljubljana

Iz zgodovine Dol. Toplic

Il luogo di cura Dolenske Toplice — Zdravilišče Dolenske Toplice

Mnogoštevilne izkopanine, ki so jih v teku časa našli v okolici tega dolenskega zdravilišča, pričajo, da je bila tu že v najstarejši dobi človeška naselbina. Važno vlogo pa je okolica z zdraviliščem vred imela v srednjem veku in tudi v poznejši dobi.

Po zgodovinskih virih, ki jih je mogoče dobiti o Dolenskih Toplicah, je bilo zdravilišče z drugim imetjem in, kakor je še posebej omenjeno, z enim mlinom v bližini, podarjeno cistercijskemu samostanu v Zatični. To darilo je poklonil stiskemu samostanu mejni grof Henrik Istrski v letu 1228. Ostala okolica pa je pripadala v 13. stoletju družini pl. Reutenberg, katerih dediščina je pozneje večidel prešla na Auersperge. S pismom, ki je še dandanes ohranjeno v arhivu kneza Auersperga, je leta 1342 Herman pl. Reutenberg Toplice z vsemi pravici in koristmi, kakor jih je imel prej Peter Ljubljanski, ki je bil deželni pisar češkega kralja Otakarja, ko je bila kranjska dežela podložna češkemu kralju, odstopil Ulrichu, sinu Piaša iz Mokronoga. Ko se je leta 1385. Elspet Rewtenberg kot dvorna dama soproge vojvode Leopolda Avstrijskega poročila z enim od Auerspergov, so tudi Dolenske Toplice z drugim imetjem prešle v posest Auerspergov doma.

V 15. stoletju je bila v Dolenskih Toplicah ustanovljena župnija, kateri so bili Auerspergi cerkveni patroni. Ze leta 1453. se v listinah imenuje cerkev; iz njih je tudi razvidno, da je prezentiral leta 1481. kot farni patron Jurij Auersperg, Cerkev, ki ima zdaj za patrona sv. Ano, je bila tedaj posvečena Brezmadežni devici Mariji. Med drugimi je imel župnijo Jurij pl. Slatkonia, in sicer kot korar v Novem mestu, župnik v Dobriču in kaplan vo Toplicah. Jurij pl. Slatkonia je leta 1522. umrl kot dunajski škof. Za Jurijem pl. Slatkonjo je bila župnija podeljena njegovemu sorodniku Colmanu. Iz listine iz leta 1525. »vikarja v Toplicah« je razvidno, da je bila tedaj topliška cerkev utrjeno taborišče proti Turkom.

Toplice ai tempi di Valvasor — Toplice v Valvasorjevem času

Turki, ki so v 15. in 16. stoletju malone vsako leto poplavili slovenske pokrajine in zastrašili prebivalce z ropi, umori in požigi, so večkrat obiskali mirno in tiho okolico zdravilišča, neredkokrat pa tudi zdravilišče samo. Zato so bili primorani v Toplicah zgraditi tabor okoli cerkve. Ostanke tabora so še dandanes vidni. Vsakokratni krajevni župnik je bil poveljnik tabora.

Topliški duhovniki pa niso bili le voditelji bojev proti nevarnim Turkom, temveč tudi duševni bojevniki »čiste vere«, potem ko se je Luthrova vera razširila tudi po Slovenskem. Auerspergi kot topliški farni patroni so bili mogočni posepevalci Luthrove vere po slovenskem ozemlju, obenem pa tudi posredovalci Luthrove biblije na slovenski jezik. To delo pa ni bilo lahko, ker Slovenci tedaj še nismo imeli svojega slovstvenega jezika, temveč ga je bilo treba šele ustvariti. Poleg kranjskega reformatorja Primoža Trubarja je bil neustrašen in neutrujdljiv pomočnik in svetovalec topliški župnik Janez Lamella. Janez Lamello, ki je bil rojen v Istri, so leta 1562. kranjski stanovci napotili v Istro in v južne pokrajine, da bi se z večimi duhovniki posvetoval glede hrvaškega tiska in tiska v cirilici. Lamella je s svojimi jezikovnimi zmožnostmi Primožu Trubarju in tudi baronu Ungnadu v Würtembergu na Nemškem kot prevzemniku slovenskega teksta biblije mnogo koristil. Z nakupom več zemljišč je Lamella povečal tudi posest topliške fare.

Lamellov naslednik kot protestantski župnik v Toplicah je bil Gašpar Kumberger. Tega župnika je topliški farni Mihael List, hud nasprotnik nove vere, vzel v ujetništvo in opsoval in pretepel njegovo ženo in otroke.

Protestantski župnik je zaradi tega vložil cerkvenemu patronu Andreju Auerspergu leta 1584. ostro pritožbo. Zadeva je prišla celo na dvor v Gradec in nadvojvoda-regent Karl. oče Ferdinanda II. je leta 1585. zapovedal, da mora župnija v Toplicah, ker to večina ljudstva zahteva, imeti katoliškega župnika in dušnega pastirja. Vendar temu ukazu patronat ni ustregel in je Kumbergerju sledil zopet evangelijski župnik Mihael Grabicuz, kateremu je bilo v nastavitvenem dekretu (1586) izrecno ukazano, da mora kot prvo instanco priznati je gospoda Auersperga. — Novemu župniku Jerneju Widmanu, ki je nastopil faro l. 1592. je Wilhelm Auersperg naročil, da naj si dobi zmerno osebo, ki bo učila in pridigovala slovensko, ker župnik sam ni bil več slovenskega jezika.

Toda protireformacija je postajala vedno silnejša in kljub temu, da so se Auerspergi upirali vsem ukazom Ferdinanda II., so morali končno leta 1600. odsloviti zadnjega topliškega evangelijskega župnika Schwe-

gerja ter ga nadmestiti s katoliškim župnikom Zusino. Ali jeza zaradi prikrajšanih patronatskih pravic je med Auerspergi trajala še dolgo časa in so budno pazili na delovanje katoliških duhovnikov. Kakor je

Pohod Aleksandra Velikega

Zgodovina nam nudi zanimive primere o tem, kako velik poedinec ustvarja velik čas

Flip Makedonski se smatra za svojo nalogo, da zavrne napor Perzijcev, prdreti v Grčijo in v Evropo. Dal se je okhčati za vrhovnega vladarja vseh Grkov in njegov načrt je bil, da uniči Perzijo kot velesilo in prežene perzijsko dinastijo.

A se preden se je doobra pripravil na svoj veliki podvig, je bil umorjen in na prestolu mu je sledil mladoletni sin Aleksander. Prevzem oblasti pa ni šel kar tako od rok. Skupščina vseh grških držav, ki se je bila sešla v Korintu, je sicer skoraj soglasno priznala Aleksandra za Filipovega naslednika, toda v Iliriji so se pojavili upori, in medtem, ko je mladi kralj hitel s svojo armado na sever do Donave, so se Tebanci uprli in na svojem povratku je imel še polne roke opravka z njimi. Pri tem je njegova vojska pobila 6000 Tebancev, drugih 30.000 jih je zajel in prodal v sužnost, mesto samo pa je uničil do kraja. Brezobzirno obračunavanje s Tebanci so Aleksandru mnogi sodobniki zamerili, a je bil to edini način, da si zavaruje hrbet — zakaj njegova zamisel je bila, izvesti očetov načrt v resnico in podjarniti Perzijo.

Majhne so bile velike vojne nekoč

Pomladi leta 334. pred Kristom je Aleksander s svojo vojsko prešel Helespont in začel prodirati v Azijo. Kakor trdijo zgodovinarji, je njegova vojska štela 34.000 pešakov in 4000 konjenikov, njegova vojna blagajna pa je premogla komaj 70 talentov. Brez oklevanja je udaril na sovražnika, ki je bil v veliki premoči in je zavzel svoje postojanke vzdolž Granika. Izsilil je prehod preko reke in razbil sovražnikovo vojsko. S tem si je zagotovil posest Male Azije z vsemi njenimi zakladi. Ostale mesece leta 334. je uporabil, da je osvojene province vojaško organiziral. Medtem pa je Perzijski kralj Darej zbral armado 600.000 mož, da bi zaustavil pohod Makedoncev proti Siriji. Toda v bitki pri Issu, malem mestecu v bližini prelazov, ki drže iz Sirije v Siličijo, so bili Perzijci vnovič premagani. Kakor pripovedujejo zgodovinarji, je bila bitka tako silovita, da je moral Aleksander dati neki prepad zasuti z mrtvimi trupli, ko se je hotel podvizati, da doide svojega polbrata generala Ptolemeja. Perzijci so v tej bitki ba- je izgubili 90.000 mož pehote in 10.000 konjenikov. Makedonci so zajeli kraljevi šotor z eno izmed Darejevih žena in z več otroki, Sirija je bila pridružena osvojenim provincam. V Damasku so zajeli več Darejevih žena in nekaj njegovih generalov, obenem pa so zaplenili precej dobro založeno vojno blagajno.

Za Sirijo — Egipt

Preden je Aleksander krenil v Mezopotamsko ravnico, kjer naj bi se bila odločilna bitka, si je prizadeval, zavarovati hrbet in urediti zvezo z morjem. Zato je udaril v južni smeri, vzdolž Sredozemskega morja in si je podvrnil mesta na tej poti. V vojnem posvetu po bitki pri Issu je izjavil svojim generalom, da mora zavzeti Tir in Perzijcem iztrgati Egipt in Ciper, preden bi lahko mislili na nasledovanje Dareja. Če bi Perzija dobila svoja pristanišča nazaj, je rekel, potem bo spet poskušala vojno proti Grčiji. Če bi pa bila Ciper in Egipt v njegovih rokah, mu Grčija ne bi več prizadejala skrbi. Obleganje Tira je trajalo več ko pol leta. Kakor pripovedujejo zgodovinarji, je bil Aleksander zaradi tolikšne zamude tako razjarjen, da je dal 2000 ujetnikov pribiti na križ. Jeruzalem pa se je predal brez odlašanja in je bil zato deležen precej velikodušnega ravnanja. — Pri Gazi so Perzijci zadržali njegov pohod. Perzijski guverner Betis je z vso verno branilo mesto, po dveh mesecih pa se je moral vdati. Okrog 10.000 oblagancev je padlo od makedonskega meča, preostale pa so z ženami in otroki prodali v sužnost. Betisa samega so napeli na kolesa in so ga še živega vozili okrog. — Tako je padla zadnja zapreka za vhod v Egipt. Egipčani, ki perzijski oblasti nikoli niso bili naklonjeni, so Makedonce sprejeli z odprtimi rokami. Aleksander je novo upravo dežele uredil tako, kakor je bilo Egipčanom prav. Poveljniška mesta v vojski je izročil makedonskim oficirjem, civilno upravo pa je zaupal domačinom.

Samega Jupitra sin

Medtem, ko so se vršile priprave za odločilni vojni pohod, je Aleksander obiskal svetišče Jupitra Amona v neki oazi Libijske puščave. Tamošnje proročilo je v njem spoznalo božjega sina: spočet da je bil od Jupitra samega, ki se je bil k njegovi materi Olimpiji prikradel v obliki kače. Brezmadežno spočetje in poreklo od bogov se je v tistih časih pač zmeraj smatralo za nekaj samo ob sebi umevnega, kadar je kdo napravil kakšne velike reči. Egipčani in Sirijci so doslovno verjeli, kadar se je Aleksander v svojih razglasih podpisoval kot »Jupitra Amona sin, grški

prej duhovnik Clement javil, da je fara po krivdi protestantskih duhovnikov v slabem, razpadajočem in zadolženem stanju, tako so l. 1607. Herbart Turjaški in topliški farani vložili pritožbo zoper katoliškega župnika Kristofa Treiberja na nadvojvodo in na katoliško nadoblast v Ljubljani. V pritožbi na nadvojvodo so celo grozili z vstajo kmetov, če ne bo namesto Treiberja nameščen drug sposobnejši župnik. Ščasoma pa so se farani v verskem oziru pomirili.

Leta 1657. je v kroniki zopet zabeležen večji nemir, katerega voditelji so bili kaznovani s 25 Kronami globe. Nemir pa ni bil verskega izvora, temveč agrarnega, v katero vrsto je treba prištevati več kmečkih uporov tistega časa.

Kot znameniti topliški župniki v 17. in 18. stoletju so navedeni Sigismund Goll (1646), ki se je pečal s slovenskim jezikoslovjem, slovenski pisatelj Castelliz (1682), grof Raimund Lanthieri († 1715), Jožef pl. Valvasor († 1721), Maks Anton pl. Rauber) itd. Iz navedenega je razvidno, da so v 18. stoletju bili topliški župniki večinoma iz vrst kranjskega plemstva, kar je nemalo koristilo napredku in povzdigi dolenskega zdravilišča.

svobodomislec so pa dobro vedeli, kako je s tako rodovino. Njegova mati Olimpija se je baje celo pošalila, da ji sin dela preglavice, ker jo zaradi zakonoloma spravlja z Jupitrovco soprogo v navzkrižje. In zgodovinar Arrianus je v svojem popisu makedonskega vojnega pohoda zapisal: Ne maram mu zameriti, da je med svojimi podložniki razširil vero v svojo božansko prerokbo, in tudi se mu ne zdi, da bi bilo kaj kazni vrednega v tem. Razumeti je treba pač, da ni imel nobenega drugega namena, kakor da si zagotovi malo večji ugled nad svojimi vojaki.

Od Donave do Inda

Ko je uredil vse potrebno, se je s 50.000 veterani vrnil v Sirijo, da nadaljuje svoj pohod na vzhod. Prekoračil je Evfrat in je šel dalje ob vzhodu gorovja, da je voj-

ako na ta način obvaroval vročino, ki vstada na Mezopotamski ravnini, in da je svoji konjenici obenem zagotovil krmo. Na levem bregu Tigrisa je bilu Arbele trbi ob ogromno, 1.100.000 mož broječo Darejevo vojsko, ki je prišla od Babilona. Pobil je nasprotnika, perzijski kralj sam je kmalu nato umrl. Makedonski kralj je na ta način postal vladar vseh dežel od Donave do Inda in je lahko nadaljeval svoj pohod do Ganga. Izredno velik pa je bil tudi denarni plen. Samo v Suzi je, kakor poroča Arrianus, dobil 50.000 talentov. — Pohod iz Grčije v Azijo je bil za Aleksandra samega, a še skorajda v večji meri za njegove vojske, prilika nezaljubljenih doživeti. Pred očmi njegovih vojščakov so se vsak dan ali vsaj vsak teden odpirale smeraj nove, čudovite panorame. Morda ni naroda na svetu, ki bi bil v opazovanju narave in dogodkov tako bistroumen, kakor so bili stari Grki. Na tem pohodu so srečavali nepregledne pečene ravnine, pa spet gorste vrhove, ki so segali v nebo. V puščavi so se čudili fati morgani, v gorskih predelih so občudovali oblake, ki se metali baje sence čez ogromne gozdove. Pri Arbeli so se borili zoper Indijske slone, v pragozdu ob Kaspiškem morju so zdramili tigra iz njegovega ležišča. Videli so živali vseh velikosti in vseh oblik, rinocera, kamelo, krokodila iz Nila in Ganga. Doživetja, ki jih je nudil svojim udeležencem ta pohod, so bila zanje najbrž več vredna kakor odkazana mežda.

Razvaline po smrti

Sredi svojega velikega podjetja, je Aleksander leta 323. pred Kristom — še ne 33 let star — v Babilonu umrl. Bil je tako razbrzdani, da so bili njegovi prijatelji in generali zmeraj v smrtni nevarnosti. Tako je ubil svojega najboljšega prijatelja Klita, tako obsel Kalistena, svojega posredovalca z Aristotelom — nekateri celo trdijo, da ga je bil razpeti na kolo in križati. Tako je bil pač samo čin samoobranoe, da so se zbrali zarotniki in sklenili njegov umor. Nekateri zgodovinarji so med zarotniki omenili celo Aristotelovo ime, a ta navedba je najbrž samo navadna kleвета. Po Aleksandrovi smrti je nekaj časa vladala zmeda, polna nasilja in krvi, in ni ponehalo niti potem, ko so si makedonski generali razdelili državo med seboj. Zanimivo je, da je bil med njimi tudi njegov polbrat, nezakonski sin kralja Filipa »tolomej«, ki je bil Aleksandru na vseh podih najvestejši pajdaš. Njemu je pripadla uprava Egipta in je pozneje postal egiptovski kralj.

Estonska in borba za Baltik

Izbruh sedanje nemško-ruske vojne in prav posebno sedanji ogrščeni boji od Pejpuškega jezera do Revala, prestolnice Estonske, so ponovno postavili v ospredje svetovnega zanimanja najsevernejšo baltško državo Estonsko, na katere ozemlju se baš ta teden vršijo najbolj krvavi boji, kar jih pomni evropski sever. Estonska je ponovno postala pozornica gigantske borbe velesil za »Dominium Maris Baltici«, borbe, ki je skozi vso zgodovino onemogočala in preprečevala marljivemu in kulturnemu estonskemu narodu njegov novinar razvoj in napredek ter mu prizadejala že toliko zla.

Ze v srednjem veku so Finski zaliv, Baltško morje in ruske reke tvorile najvažnejšo trgovsko pot, ki je vezala severno Evropo z Bizancem. Skandinavske države so se neprenehoma borile s srednje-evropskimi državami za nadoblast nad to potjo in celo že Vikingi so vodili težke borbe za to prometno žilo in v ta namen ustanovili iz slovenskih in finskih plemen rusko državo. V ospredju teh bojev pa je stala vedno Estonska, katero je posebno Rusija radi njenege geopolitičnega položaja, ki je iz Estonske že tedaj ustvaril vezni člen med vzhodom in zapadom, smatrala za svoje glavno okno v svet. Vendar so že tedaj Ruse prehiteli Nemci ki so se z zasedbo Lübecka trdno usidrili na Baltiku ter potem s svojimi križarskimi vojnami počasi prispeli do Dvine ter si končno osvojili tudi Estonsko.

Od te dobe je postala Estonska stalna pozornica bojev med velesilami, ki so se borile za prevlado na Baltškem morju in katerih so se udeleževali Poljska, Švedska, Rusija in Nemčija. Šele zlom obeh najmočnejših velesil Nemčije in Rusije v svetovni vojni je napravil začasno konec stalnim bojem in pripomogel končno tudi estonskemu narodu do neodvisnosti in svobode.

Ustanovitev neodvisne estonske države je bila brez dvoma najmanj pričakovana rezultat svetovne vojne. Ustanovitev te države so vsi smatrali le za prehodno stanje, ki ne bo moglo dolgo trajati in to kljub dejstvu, da je osvoboditev estonskega naroda odgovorjale onomu glavnim cilju svetovne vojne: samoodločbi narodov. Prevladovalo je namreč prepričanje, da je ustanovitev te države v prevojnem nasprotju s zgodovinskimi in zemljepisnimi načeli. Estonsko so vedno smatrali za

rusko okno v Evropo in ostali svet. Kako bi mogla Rusija dalje časa ostati brez tega okna? Ti pogledi pa se niso ozirali na tendence ruske evolucije in tudi ne na strategične potrebe njene varnosti.

Prijateljstvo med Rusijo in Nemčijo pred svetovno vojno je znatno pripomo-

Josip Korban:

Gospodična Silva in Rdeči križ

»Daj sem tisto pisanje!«
S pogledom grmečega Jupitra je sunil z desnico proti hčerki torbici. Kakor trepetljike zeleni list je zadržala uboga Silva. Johte, kako je v tem usodnem trenutku zasovražila izdajalskega brata!
Mračnega nagubanega čela strmi gospod Ponirek v zanjo tako dragoceni papir, ki ga je bil kurir Rdečega križa davi prinesel v hišo. Na ozki, rožnati tiskovini ji sporoča njen fant, da je zdravo kožo odnesel iz bojnega meteža v začasno ujetniško taborišče.
»Ime osebe, ki išče obvestila,« čita strogi družinski poglavar. »Silva Ponirek... zaročenka.« Tri sto motoriziranih hudčev... Torej zaročena je. Krasnica novica! Zanimivo, kakšne skrivnosti vsebuje take poizvedovalni listi!
»Ime... podatki o iskani osebi.« Zavrtel Milan.

Drobne šrke mu tarantelo zaplešejo pred očmi. Strajšno je to odkritje!
»Zavrtel!... Milan Zavrtel! Hej, to se bomo zavrteli, kadar stari izve, da je njegov sin zaročen s hčerjo ubogega pisarniškega uradnika ugledne tvrde Zavrtel in Zalelet! Zboogm, pisarniški pult!

Šola za sestre-negovalke bo sprejela nekaj novih gojensk

Una missione sublime — Lepa je služba mladosti

glo tudi k agrarni močnih industrijskih centrov v Estonski, ki so bili čisto povezani z nemškimi podjetji. V tem pogledu je povzročila svetovna vojna velike izpremembe. V največji naglici so bile ruske industrije v teh predelih evakuirane. Tudi po vojni je Rusija nadaljevala isto politiko in je ustvarila svoja važna gospodarska središča kolikor mogoče daleč od severozadne ruske meje. Ruski kapital je bil prenešen iz Leningrada v Moskvo in ruska industrializacija se je pričela čedalje bolj obračati proti vzhodu. Odkritja petrolijskih vrelcev in železa v področju Urals, so nakazala bodočo evolucijo Rusije. Presejanje ruskega gospodarstva od zapada proti vzhodu nikakor ni predtavljalo ruskega strahu pred zapadom, temveč ga je vodila narava sama. Ruska bogastva, rude in plodna zemlja so namreč predvsem na jugu in vzhodu.

Vsa leta po vojni je uživala Sovjetska R. ia neomejene gospodarske pravice tranzita na Baltiku in tako ji je ostalo njeno okno v svet v gospodarskem pogledu odprto. Trocki je pri sklepanju miru v Brestu Litovskem dejal: Rusija ne nasprotuje ustanovitvi neodvisne estonske države, pač pa bodo za vsa njena prizadevanja v pravcu, da si nobena tuja velesila ne podjarni tega naroda. Kljub temu na so bili politični odnosi med Sovjetsko Rusijo in Estonsko vsa leta po vojni neprijateljski. Vzrok pa ni bil v gospodarskih odnosih ali v izpostavljenem strategičnem položaju, temveč v prizadevanji Sovjetske Rusije, da si ideološko osvoji ta narod.

Estonska je bila mnogo preseljena (milijon 115.000 prebivalcev), da bi se bila mogla upirati sama mnogo močnejšim nasprotnikom. Zaradi tega je bila Estonska vsa leta po vojni goreča zagovornica Društva narodov, ker je pač imela neomejeno zaupanje v metode mednarodnega sodelovanja. S teh vidikov je bila tudi zunanje-politična delavnost vseh estonskih vlad zelo aktivna. Po'eg prijateljskih in nenapadalnih pogodb z Litvo, Finsko in Latvijo, s katero je l. 1927 celo sklenila carinsko unijo, si je Estonska predvsem prizadevala urediti svoje odnose s Sovjeti, s katerimi je bila l. 1920 sklenila mirovno pogodbo. Prizadevanja estonske vlade so končno le rodila uspeh in l. 1932 je prišlo do pomirjenja in sklenitve prijateljske in nenapadne pogodbe med Estonsko in Sovjetsko Rusijo.

Kljub prijateljski in nenapadni pogodbi je Sovjetska Rusija l. avgusta lanskega leta po'eg Litve in Latvije zasedla in priključila tudi Estonsko k Rusiji. Danes preživlja estonski narod najtežje ure v svojem tisočletnem obstoju, vendar se dobro zaveda, da bo iz teh strašnih preizkušenj na novo poživljen in prekaljen lahko služil kot most za vsa miroljubna prizadevanja.
Boždan Pušenjak

Gozdovi in travniki gorijo

V Las Palmasu blizu Castellona v Španiji je izbruhnil ogenj v ondnotnih gozdovih in pašnikih. Plameni so zajeli gozdove Sierre del Hermano. Gasilci, vojska in prebivalstvo skuša ugasiti požar, ki je napravil že doslej ogromno škodo.

Oberoč se prime za vročo glavo in kakor ujet volk bega po sobi.

»Nesrečna ženska kost, upropastila boš očeta in tvo rodbino!«
Zgledal je škodljivo režeči se obraz svojega nadebudnega sina.

»Fant, komu je kurir izročil to pisanje? Tebi seveda. In preden si ga dal Silvi, si ga prečital, ker sestra bi takee skrivnosti tebi gotovo ne zaupala... In potem si se ko Mefisto prismejal k meni... in zdaj čakaš na plačilo — na Judežve srebrnike... Dobro... prejel boš plačilo! Prinesi palico! Kaj zijaš? Palico — sem rekel.« je zarjul. »Zato je na svetu toliko ovađuške golazni, ker ljudje ne znajo vzgajati! Meni tega greha ne bo mogel nihče očitati!... Sem s palico!«

Kakor izstreljena granata je naslednjega dne planil gospod Zavrtel v pisarno.

»Ali že veste, gospod Ponirek, kakšna nesreča nas je zadela? Pomislite: naš ubogi Milanček je padel.«

»Vaše blagorodje, oprostite,« se je stari uslužbenec počasi dvignil s sedeža. »vaš sin je živ in zdrav.«

Grenak smehljaj je prešinil resno šefovo obličje.

»Ne trudite se, prijatelj, da bi mi vili upanja za novo razočaranje. Očividno se je snoči zgledal pri nas, na lastne oči je videl, kako je krogla podrla fanta.«

»Povejte mu, da je slepar in lažnivec.« Odločna izjava je zmedla moža. Rahla rdečica mu je pobarvala blede obličje.

»Dokazite, človek božji — in po kraljevsko vas nagradim!«

Gospod Ponirek si z belim robcem otira potno čelo. Kako strupensko soparno je danes v pisarni.

»Dokazite!«
Zapovedujoč in proseč je ravnatelj glas.

»Moj bog, vso noč nismo zatislili očesa!

Besarabija in Bukovina

La piazza principale a Cernovice — Glavni trg v Cernovicah

Med deželami, ki jih je morala lani junija odstopiti Rumunija drugim državam, sta tudi Besarabija in Severna Bukovina. To je bila najtežja izguba, ki jo je utrpela Rumunija pri odstopu zemljišč o priliki mejne revizije. Kajti Besarabija zavzema med odstopljenimi ozemliji tako po obsegu, po številu prebivalstva in po gospodarski pomembnosti prvo mesto. Enajst okrajev je morala Rumunija odstopiti Sovjetski Rusiji, od katerih devet so bili sestavni deli Besarabije, dva pa sta pripadala Bukovini. Razen tega je morala Rumunija odstopiti petino k Bukovini spadajočega okraja Radauti in polovico moldavskega komitata Dorohol. Velikost odstopljenega ozemlja obsega 49.674 kv. m s 3.75 milijona prebivalcev, torej dobrih 16 odstotkov skupne površine Rumunije in 18 odstotkov celotnega prebivalstva.

Most med vzhodno in jugovzhodno Evropo

Iz listin, ki so bile objavljene ob začetku vojne med Nemčijo in Sovjetsko Rusijo, je razvidno, da so kljub težkim žrtvam, ki jih je morala doprinesti Rumunija, zahtevali Sovjeti še nova ozemlja. Zato se je Rumunija ob izbruhu vojne na vzhodu takoj priključila velikomemškemu Rajhu. Ze 8. julija je rumunsko vojno poročilo lahko poročalo o osvoboditvi severne Bukovine in o stalnem napredovanju združenih čet v Besarabiji. Dežela, ki le-

L'academia militare a Kişiniov — Vojna akademija v Kişiniovu

ži med rekama Prutom in Dnjestrom in Črnim morjem, tvori geografsko in narodnostno prehod med vzhodno in jugovzhodno Evropo, medtem ko leži Bukovina na njenem severu in tvori most med Ukrajino in Karpati, obenem pa je prehod in križišče železnic Odesa - Berlin in Bukarešta - Berlin. Tako Besarabija kakor Bukovina sta razmeroma gosto naseljeni. Na kvadratni kilometer znaša naseljenost v Besarabiji 64 prebivalcev, v Bukovini pa celo 82.

Rodovitna dežela za napredek živinoreje

Bogastvo in gospodarski pomen Besarabije ležita v rodovitnosti njenih tal in v razmeroma veliki obdelani površini, kajti samo 5 odstotkov zemlje je pokrite z go-

zdom, nadaljnja dva odstotka pa s pašniki. Posebno južni del med Črnim morjem in tako imenovanim zgoranjim »Rimskim nasipom« ima velik pomen za poljedelstvo. Prav tako kakor južnorusko stepo pokriva tudi to zemljo črnica, kjer izvrstno uspeva posebno žito. Zato je Besarabija kljub poletni suši pomembna produkcijska dežela. Njen delež pri obdelani površini Rumunije znaša 22 odstotkov, z žitom posejane površine celo 23 odstotkov. Odgovarjajoče velik je tudi njen delež pri žetvi, ki posebno pri oljnih sadovih doseže tolikšno količino, da je pridelavec v ostalih krajih Rumunije nasproti temu naravnost malenkosten. Pridelavec Besarabije je bil udeležen leta 1937 v celotni rumunski proizvodnji z naslednjimi odstotki: pšenica 20, ječmen 32,8, koruza 15,8, soja 78,3, seme sončne rože 72,2, seme od konoplje 24, konopljno vlakno 18,1, laneno seme 13,2, tobak 17, ricinusovo seme 96,8, mak 19,4, janež 86 in vino 29,5 odstotka.

Gornje številke jasno dokazujejo, da je poljedelska proizvodnja Besarabije daleko večja kakor povprečna, v nekaterih pridelkih pa skoro izključno udeležena na skupni rumunski proizvodnji. Rumunije je še posebno prizadela zaradi tega, ker je izpadel velik del rumunskih izvoznih predmetov. Pri lastni majhni porabi je bil namreč delež Besarabije pri žitnem izvozu razmeroma še večji, kakor pri proizvodnji. V letih 1933-37 je znašalo povprečje žitnega pridelka v Besarabiji 2.16 milijon-

na ton, od česar sta bili porabljena samo dve tretjini za domačo potrebo, cela tretjina ali okroglo 650.000 ton pa je ostala za izvoz in zavzela dve petini celotnega žitnega presežka Rumunije. Pri izvozu koruze je Besarabija bila udeležena z eno tretjino, pri izvozu ječmena pa celo s štirimi petinami.

Posebno mesto pa je imela Besarabija v izvozu industrijskih rastlin. Znano je, da so v teku zadnjih let kmetje posejali velike površine zemlje s sojo. Devet deset in vsega rumunskega izvoza soje je dala Besarabija. Prej pomemben pridelavec semena sončne rože, ki je leta 1927 dosegel 72 odstotkov celokupne rumunske proizvodnje, je v naslednjih letih nazadoval, ker so mnoga zemljišča porabili za druge kulture. Tudi pridelavec sadja je popustil

in ne more več doseči prejšnje proizvodnje; vendar pa je še vedno tolik, da imajo precejšnje množine jabolok, orehov in marelic za izvoz.

Velike možnosti

Sirne besarabske stepe so zelo ugodna pokrajina za živinorejo, ki je bila svoječasno na izredno visoki stopnji, v teku zadnji 40 let pa je precej nazadovala. Po statistiki je padlo število goveje živine od 792.000 v letu 1893 na 611.000 v letu 1935. Zadnja leta pa se je po zaslugi tretjega rajha, ki je odvzel vso odvisno živino, število goveda vedno bolj množilo.

V nasprotju z govedorejo pa je ovčereja zaradi naraščajočega povpraševanja rumunske tekstilne industrije po volni skokoma naraščala. Leta 1909. je bilo samo 1.34 milijona ovc, leta 1935. pa že 2.29 milijona. Na Besarabijo je torej odpadlo 19,4 odstotka celotnega števila rumunskih ovc. Se poseben pomen je imela Besarabija za rumunsko ovčerejo zato, ker so tam gojili karakulsko in merinsko pasmo, ki obe dajeta prvovrstno volno. Svinjereja je v razmerju s proizvodnjo v drugih rumunskih deželah.

Velikega pomena je za Besarabijo konjereja. Leta 1935. je bilo število konj za skoro 55 odstotkov večje kakor v vsej rumunski državi. Konjereja, ki je svetovno znana, ima za močno razvijajočo se poljedelsko deželo zaradi pomanjkanja motorne sile odločilno vlogo v besarabskem gospodarstvu.

Severna Bukovina je bogata na gozdovih

Medtem ko ima Besarabija veljavo kot poljedelska dežela, leži vrednost Severne Bukovine v njenih gozdovih, ki pokrivajo 44 odstotkov celotne površine te dežele. Čeprav se dežela imenuje Bukovina, je 70 odstotkov njenih gozdov iglavcev, ki dajejo surovino za staničevino. Sovjetski

Rusiji odstopljeni del je znašal sicer samo 4,5 odstotka rumunskega gozdnega bogastva, odstotek iglastih gozdov pa se je zmanjšal za 10.

Zitna proizvodnja v Severni Bukovini je znatno nižja kakor je skupen rumunski povpreček. Razmerje pšenice, pridelane v Bukovini, znaša le 1,3 odstotka in koruze 1,5 odstotka. Sladkorne pese pridelava Severna Bukovina 11,7 odstotka, krompirja pa celo eno tretjino vse rumunske proizvodnje.

Niti absolutno niti relativno se Severna Bukovina ne more primerjati z Besarabijo glede poljedelske proizvodnje. Zato pa je tam močnejše razvita industrija, ki se je v glavnem osredotočila okoli Černovic. Večja podjetja pa so v prvi vrsti v lesni industriji, v tekstilni, živilski in kovinski industriji.

Pomen Besarabije za Rumunijo

Odstop obeh dežel, to je Severne Bukovine in Besarabije je bil za Rumunijo hud udarec. Predvsem je bil prizadet njen izvoz žita in oljnih semen. Izvoz sadja, jajc, perutnine, kož in lesa je občutno nazadoval, kar se je močno odražalo v kupni moči Rumunije na evropskih trgih.

Rumunski gospodarski obstoj je v veliki meri odvisen od Besarabije in Severne Bukovine. Brez njenih travnikov in pašnikov je razvoj in napredek živinoreje nemogoč. Tudi mnoge industrijske panoge, predvsem sladkorne tovarne in tvornice za špirit, so bile z izgubo teh dežel ločene od surovin, potrebnih za njihov obrat. Usnjena industrija je mogla zaradi pomanjkanja surovin, ki jih je prej dobivala iz Besarabije, proizvajati le polovico toliko blaga kakor prej. Tudi tekstilna in lesna industrija sta bili močno prizadeti. Mirne vesti lahko rečemo, da bi bil uspešen nadaljnji gospodarski razvoj Rumunije brez Besarabije in Severne Bukovine nemogoč.

Pri padalcih s Krete

Vsako se še spominja drznega in junakega napada nemških padalcev na Kreto. V naslednjem podajamo opis obiska pri ranjenih v nemem bolgarskem zdravilišču.

Ne daleč od Sofije leži v sončni zeleni dolini zdravilišče Banki. V svetovni vojni so nemški arhitekti ob tamošnjem zdravilnem vrelcu zgradili prekrasen zdraviliški dom in ga obdali s parkom. Krog in krog so potem rasle vile in druge zdravniške zgradbe, tako da je danes Banki eno izmed najelegantnejših bolgarskih kopalšč.

Tu so na odmoru nemški ranjenci. Samotna in ljubka pokrajina jim dajeja mir, ki ga potrebujejo, kopeli pa jim vlivajo novih moči. Ranjenci sem prihajajo in odhajajo; zdaj so tu na odmoru ranjeni padalci s Krete. Najprej so ležali v Atenah, toda tam je bilo prevročje. Primanjkovalo je tudi primernih prostorov in zato so jih drugega za drugim z letali prepeljali v Bolgarijo, kjer se bodo lahko v miru okrepili na planinskem zraku. Odkar so prispeli padalci v Banki, romajo tja množično številni Bolgari, ki so jih ranjenci zelo veselili. Vsakega obiskovalca radi in hvaležno sprejmejo, posebno še, če pride iz domovine.

Vojaki ležijo v visokih, svetlih sobah in dvoranah, katerih stene se odražajo v barvah vrtnega zelenja. Ob vsakem obisku se jim razjasni obraz, zlasti kadar so napovedani tovariši, prijatelji ali znanci iz rajha, s katerimi lahko po mili volji kramljajo o novicah v domovini in pod domačim krovom. Ko se prične razgovor o njihovih vojnih doživljajih, ga je nemogoče zaustaviti. Vsakdo ve povedati toliko zanimivega, da ne moreš proč od postelje. Fantje so še vedno zagoreli od sonca in nadvse živahni. Rame so že več ali manj zaceljene in v naslednjih dneh bodo vsi ali zopet prideljeni svojim četam, ali pa bodo šli na kratek odmor domov.

Mnogi od njih so bili že pri Narviku, pri Rotterdamu, pri Korintu in nazadnje pri kroni vsega, na Kreto. Če govorijo, govorijo najrajši o svojih borbah. Preveč globoki so bili doživljaji, da bi ne govorili o njih. Olajšano jim je, kadar o njih teče beseda. Let po zraku, tako pravijo, ni glavna reč. Najhujše pride šele potem. Sam, ali majhna skupina v sovražni de-

želi, se mora padalec v prvem trenutku po doskoku, ko nima na razpolago nič drugega ko karabinko, boriti proti velikim

Un istante dopo il salto dall'apparecchio — Trenutek po odskoku

ske sovražni premoči. Vztrajati in vzdržati je treba! Pa naj bo to na polarnem mrazu, kakor je bilo to pri Narviku, ali pa pri 60 stopinjah vročine na Kreto.

Majhna skupina nas je pohitela k razbitim skalam, pripoveduje ranjenec. Prvo, kar smo opazili, je bil oves, ki smo ga rekvirirali in ki je ostal zvesto v naši službi. Zavzeli smo nato neko tovarno in gospodari tam kakor smo vedeli in znali, 9 dni

popolnoma odrezani od svojih. Korporal, ki je o tem pripovedoval, je imel strel v rano. Po srečnem naključju je prav tedaj dvignil roko za napad in so tako ostale kosti cele. O rani ne govori nič, pač pa nadaljuje pripovedovanje o bojih za zavzetje neke višine. Drug ranjenec je bil ranjen v neki jami, kamor se je hotel zakloniti pred pripekačimi sončnimi žarki. V jami je bilo temno in ni mogel prvi hip opaziti, da se v njej skrivajo sovražniki.

Grki so padalcem povsod, kjer so le mogli, grenili življenje, pripoveduje tretji. Kradli in ropali so vsevrge predmete in potem brezskrbno korakali mimo naših čet. Seveda smo jim vse nakradene stvari vzeli nazaj. Hujše pa je bilo ranjenecem, ki so jim trgali prstane z rok in jim jemali ure in denarce, potem pa jih brez pomoči pustili ležati.

Popolnoma nasprotno od Grkov so se izkazali Avstralci. Z nemškimi ranjenci, ki so začasno padli v njihove roke, so ravнали lepše in prijazneje kakor je navada,

Zena nori... In tudi jaz čutim, da izgubljam živce.

No, lepega vraga sem si nakopal na glavo — je pomislil ubogi Pomirek. Ali bom res moral povedati nevarno istorijo?

»Vaše blagorodje, obrnite se na Rdeči križ. Boste videli, da bodo poizvedovanja potrdila moje besede.«

»Ste prepričani? Jaz ne. Ze od nekdanj mrzini vse tako zvane človekoljubne ustanove, ki jih sestavljajo skupine neravnih ljudi, živčeh v usodni zmoti, da si bodo z dobrotelostjo popravili živce. S svojim brezplodnim delom si jih namreč le poslabšajo... kakor kadilec z nikotinom.«

»Oprostite, gospod ravnatelj, poštenjak sem... delo pri Rdečem križu ni brezplodno.«

»Kar se poizvedovalnega oddelka tiče, moj gospod, moja trditve drži ko hrastov klin. Saj priznam, da je tam v intenzivnem delu zbran cvet našega ženstva... odličniki vseh stanov in poklicev... sami ko čebele marljivji, idealni ljudje, toda kaj pomaga ves njihov nemali trud, vse številne priprave, ko pa ne dosega jo smo-

tra! Ves njihov napor se zblini v nič kakor barona Snešokerja pojedina. Ne poznate te mične zgodbe?... Baron Snešokerl je ustrelil krasnega divjega petelina, pa je naročil kuhinji, da ga pripravi po najboljših receptih. Velika skrb je bila naložena osebju kuhalnice! Najprej so žival zakopali v gnoj, da bi se omehalo trdo meso. Potem so ga dali v kvašo, zavili v slanino, pekli več ur, napravili pikantno omako, obložili pečenko z najrazličnejšimi dobrotami — in ko so bili zbrani številni povabljeni gurmani, je bilo obločena deklica prinesla divjačino v sobo. Gostitelj baron Snešokerl, obločen v svečan frak, vzame skledo s tako skrbno pripravljanim lovskim plenom — in ga treščil skozi okno na dvorišče... Glejte, gospod Pomirek, kakor pečenka na baronovem dvorišču, tako obleže z ljubeznijo in velikimi brigami zbrani poizvedovalni listi na širni ravnini Turapoljski — če jih priložnostni kurir že ni pred Zidanim mostom vrgel z drvečega vlaka.«

»Vaše b-b-lagorodje,« je zajecjal gospod Pomirek, »poštenjak sem, mogoče malo duševno omejen poštenjak... prvi poštenjaki so vsi več ali manj omejeni... zato oprostite: Veliko krivico delate poštvovalnim, človekoljubnim delavcem... Tu notri se oglašča vest... Matevžek — pravi — ne bodi šalobarda, izpovej se svojemu dobremu gospodu šefu!«

Veselo je z desnim očesom pomežiknil ravnatelj Zavrtel.

»Roko na srce, gospod Pomirek, danes ste bili v destilaciji? Koliko pištole, brenovčka ste spravili pod kapo?«

»Zivljenje mi vračate, gospodična, kako se naj vam zahvalim?«

Z božajočim pogledom objema gospa Zavrtelova ljubko Silvino postavbo. Moj bog, kje so časi, ko je bila tudi ona še tako vitka, tako gibčna in mična! »Afrodita Kalpigos« so jo imenovali. Zdaj se ji roga njen mož in pravi, da ima »klausvirske noge«. Da, da, okus pa ima njen Milanček! Kako bi mu mogla zameriti, da si je izbral tako dražestno stvarco

božjo! Kakor je podoba, tudi »stari medved«, njen mož ne bo nasprotoval tej zvezi. Skoraj bi rekla, da je bil preveč prijazen z dekletom, ko se je bila pripeljala z njihovim avtomobilom. Milanček bo moral paziti...

V velikem človeškem čebelnjaku, kjer stanujejo Ponirkovi, imajo danes senzacijo. Johte, kakšno hohštaperijo pa uganjajo sosedovi! Pred dobro uro je prišla po stopnicah Silva, načelkana ko zamorska kraljica, in je vstopila v najelegantnejšo limuzino, ki si jo človek more misliti, zdaj pa te krasne kolavte spet stoje

pred hišo. Z vseh oken streljajo na ozko ulico radovedne oči. Kakor srnica je skočila Silva iz avta in planila v vežo, da bi se skrila pred radovednimi pogledi. Gospodu Ponirku se pa prav nič ne mudi. »Naj vidijo zijala, da Ponirkovi nismo iz zadnje koruzne moke!« Po polzevo leze iz limuzine in si da od šoferja prižgati rejno havano — dar bodočega tasta. V zavalno mu pove sodov dotvop o Izaku Majerju, ki ga je možakar sprejel z uslužnim smehljajem.

Počasi — kakor da leze na Gavrizankar — se vzpenja po starih, obrušeni

stopnicah v najvišje nadstropje. Oblaki njegove dišeče eksotične cigare duše na hodnikih tisto vsakdanje mešanico siromasne vonjave po kislem zelju, fiziološki in praženi čebuli.

Uboga raja! Nasproti mu priteče sin Boris. »Poglej, očka, kaj mi je podarila Silva!« Vel blazen mu pomoli še skoraj popolnoma novo nalivno pero.

Zadovoljen smehljaj zaigra gospodu Ponirku na zalitem obličju. Pametna hči! Ona že ve, zakaj je bratec zaslužil darilo. Glej, človek, pa le ni slabo dejanje vedno prokletstvo, kakor trdijo pesniki, včasih postane še celo pravi blagoslov! Kar dobro je bilo, da je fant malo »povodašil!«

Njegov oče je poštenjak, zato bo treba tisto včerajšnje popravljanje zanemarjene vzgoje v dobro šteti, kadar bo smrkavec zagrešil prvo vragolijo. Saj dolgo tako ne bo čakal: Fant je živ ko burja!

Prijazno ga je potrepljal po rami in se pošalil:

»Novo šibo boš moral urezati, ker sva staro včeraj zlomila.«

Kakor iskra s kovaškega nakovala je odskočil malopridnež.

»Kar sam si jo poišči...! Pa še kakega norega sina, da ti bo držal — jaz sem tega prokletega pretepanja do grla sit.«

Pokazal je jezik in dolg nos.

»Saj sem vedel, da ne bo treba dolgo čakati,« je kar nekako olajšan zabundral gospod Pomirek...

Epilog.

»Čudeži se gode!« je ves blažen vzkliknil vrli blagajnik, gospod Ježek. Na mizi pred njim leži ček s prav čedno vsotico in pismo sledeče vsebine:

»P. n. društvu Rdečega križa.

O priliki srečne vrnitve mojega sina — in njegove zaroke z gđc. Silvo P. pošiljam priloženi ček v znak posebnega priznanja človekoljubnega delovanja vašega uglednega društva — in ostajam z izrazi odličnega spoštovanja

Hrabroslav Zavrtel.

obračake proti nebu, se križale, padale na kolena in z vsemi mogočimi znamenji dajale izraza svoji prestrašenosti. Mislite so, da se spuščajo z neba zli duhovi. Druge med njimi so na vso moč hitele v vino-grade, kjer so jim trte nudile dobro skri-vališče.

Padalci pripovedujejo, da pri takšnih vojaških sredstvih, pri toliki utrujenosti in pri tolikem številu vojaštva, kakor so ga imeli na razpolago Angleži, ne bi nikdar pustili sovražnika na otok. O svojih junastvih pripovedujejo tako ravnodušno, kakor da osvobodijo Krete ne bi bila ena izmed najbolj junastkih dejanj v svetovni zgodovini vojska.

Cas obiska je pri kraju. Podčastnik, ki ima službo, je zelo strog. Ranjenci morajo imeti mir. Oni pa bi radi še mnogo pripovedovali, ker je z nami prišel k njim kos domovine, ki je vsakemu vendar najdražja.